

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบ ตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างครั้งนี้เป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบ ในพื้นที่ 10 หมู่บ้าน ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีประชากรที่มีอายุ 15-59 ปี จำนวน 1,834 คน (ทะเบียนฐานข้อมูลประชากรสถานีอนามัยตำบลริมปิง, 2549) คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ($n = N/1+N(e)^2$)

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ในการสุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้างครั้งนี้

ใช้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 329 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายของแต่ละหมู่บ้าน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling) ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมรายชื่อประชากรแรงงานนอกระบบจากทะเบียนฐานข้อมูลประชากรสถานีอนามัยตำบลริมปิง แยกรายหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน
2. ทำการคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแยกรายหมู่บ้าน (ดังภาคผนวก ข)
3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากทะเบียนรายชื่อแรงงานนอกระบบที่มีการเรียงลำดับหมายเลขตามวันเดือนปีเกิดและเลือกให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการ

โดยมีเงื่อนไขกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นผู้ไม่มีความบกพร่องในด้านการรับรู้ สามารถสื่อสารภาษาไทยเข้าใจ และยินยอมให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้นำแบบสอบถาม วัดคุณภาพชีวิตองค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัดของสุวรรณ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ลักษณะของงาน ระยะเวลาการประกอบอาชีพ โรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลศึกษาคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบโดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตของ องค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด ใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบคำถามแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เลย เล็กน้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเนื่องจากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยกิติกร มีทรัพย์ (2537) ได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยและหาความถูกต้องทางด้านเนื้อหา (content validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยและภาษาอังกฤษแปลกลับไปเป็นภาษาอังกฤษอีกครั้ง และเยาวลักษณ์ กลิ่นหอม (2540) ได้นำเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-100 ฉบับภาษาไทยที่แปลไว้นั้นมาใช้หาคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยจิตเภทที่พาผู้ป่วยมารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.89 และสุวรรณ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ได้นำมาพัฒนาต่อและหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.84 และค่าความถูกต้องเท่ากับ 0.65 โดยเทียบกับแบบวัด WHOQOL-100 ฉบับภาษาไทยจนได้ฉบับที่สมบูรณ์ที่ WHO ได้ยอมรับอย่างเป็นทางการ โดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดการเปลี่ยนแปลงระดับคุณภาพชีวิต ส่วนด้านการหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือการศึกษาในครั้งนี้ได้หาค่าความเชื่อมั่น ของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มแรงงานนอกระบบ ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในพื้นที่ตำบลประตู่ป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้สัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้หาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษาสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัดลำพูน เพื่อขี้งางวัตถุประสงค์ และขออนุญาตในการดำเนินการศึกษา
2. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีอนามัยตำบลริมปิง เทศบาลตำบลริมปิง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลริมปิง เพื่อขี้งางวัตถุประสงค์และรายละเอียดของโครงการศึกษา พร้อมกับขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เตรียมความพร้อมผู้ช่วยเก็บข้อมูลจำนวน 2 คน โดยการทำความเข้าใจในเทคนิคการสัมภาษณ์ ข้อคำถามและความเข้าใจของแบบสอบถาม การแปลความหมายคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำความเข้าใจที่ตรงกัน
4. ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง ขี้งางวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความยินยอมในการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างและผู้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่บ้าน โดยใช้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่เข้าใจในข้อคำถามผู้สัมภาษณ์จะพยายามอธิบายข้อคำถามพร้อมยกตัวอย่างให้ผู้ถูกสัมภาษณ์จนเข้าใจและตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถามให้ตรงกัน
5. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแต่ละหัวข้อของแบบสอบถามของแต่ละกลุ่มตัวอย่างหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น

การพิทักษ์สิทธิ

ผู้ศึกษาได้ขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้รับเอกสารรับรองโครงการวิจัย จึงเริ่มดำเนินการศึกษาวิจัย โดยผู้ศึกษาแนะนำตัวเองแก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษาขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขี้งางให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ คำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างจะถือเป็นความลับ และผู้ศึกษาจะนำเสนอในภาพรวม ในเฉพาะงานวิชาการเท่านั้น โดยการตอบแบบสัมภาษณ์ ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน หรือผลอย่างอื่นที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้ ไปวิเคราะห์ โดยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลศึกษาคุณภาพชีวิต ทำการนำเสนอผลในรูปของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดและคะแนนของแต่ละองค์ประกอบด้วย โดยรวมคะแนนการให้คะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-26 ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 23 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 3 ข้อ คือข้อ 2 9 11 แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบ

กลุ่มที่ 1 ข้อความทางลบ 3 ข้อ

กลุ่มที่ 2 ข้อความทางบวก 23 ข้อ

กลุ่มที่ 1 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้   กลุ่มที่ 2 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบ	ไม่เลย	ให้	5	คะแนน	ตอบ	ไม่เลย	ให้	1	คะแนน
ตอบ	เล็กน้อย	ให้	4	คะแนน	ตอบ	เล็กน้อย	ให้	2	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน	ตอบ	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้	2	คะแนน	ตอบ	มาก	ให้	4	คะแนน
ตอบ	มากที่สุด	ให้	1	คะแนน	ตอบ	มากที่สุด	ให้	5	คะแนน

การแปลผล

เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย(WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด มีการแปลผลดังนี้

คะแนนคุณภาพชีวิตมีคะแนน ตั้งแต่ 26 – 130 คะแนน โดยเมื่อผู้ตอบรวมคะแนนทุกข้อได้คะแนนเท่าไร สามารถเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

คะแนน 26 – 60 คะแนน แสดงถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

คะแนน 61 – 95 คะแนน แสดงถึง การมีคุณภาพชีวิตกลางๆ

คะแนน 96 – 130 คะแนน แสดงถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แยกออกเป็นองค์ประกอบต่างๆ ได้ดังนี้

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	คุณภาพชีวิตกลางๆ	คุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านสุขภาพกาย	7 - 16	17 - 26	27 - 35
2. ด้านจิตใจ	6 - 14	15 - 22	23 - 30
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3 - 7	8 - 11	12 - 15
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	8 - 18	19 - 29	30 - 40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26 - 60	61 - 95	96 - 130

องค์ประกอบด้านสุขภาพกาย ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 10, 11, 12, 24

องค์ประกอบด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อ 5, 6, 7, 8, 9, 23

องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 13, 14, 25

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อ 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22

ส่วนข้อ 1 ข้อ 26 เป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม จะไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved